

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravništvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 92.

V Ljubljani, v petek, 24. aprila 1903.

Letnik XXXI.

Boj proti nasilstvu.

Na Hrvaškem se gode stvari, ki vzbujajo občno pozornost. Dogodki zadnjih tednov dokazujejo, da se na Hrvaškem vrši velevažen politični proces, ki kaže od ene strani brate Hrvate kot narod jakega duha in jake volje, a od druge strani bo imel važne posledice za razvoj balkanskih političnih razmer, za razvoj ideje slovanske in za notranje politične razmere v naši monarhiji.

Ze večkrat smo pisali o dogodkih na Hrvaškem in razložili današnji državno-pravni in gospodarski odnosa Hrvaške napram Ogrski. Po pogodbenem zakonu bi moral biti ta odnosa popolnoma enakopraven; imel bi predstavljati tek dveh držav, ker ima, kakor vemo, Hrvaška že od nekdanj svoje samostojno državno pravo, in to hrvaško državno pravo je mnogo starejše kakor ogrsko. Ko so l. 1868 Hrvatje, prijatelji Mažarov, sklepali pogodbo z Mažari, je bil narod proti tej pogodbi, ker je obče mrzil vsako dotiko z Mažari, zlasti pa za to, ker so po tej pogodbi Mažari dobili pristo pot v Hrvaško, da izrabljajo gospodarstvo v tej deželi. Ali ona pogodba ni potušila zgodovinskega in domačega hrvaškega državnega prava. Pa Mažari so sklenili, da to pravo v praksi rušijo in gazijo.

Znano je, kako so pomažarili železnice na Hrvaškem, ustanovili mažarsko gospodarstvo na Reki, sklenili pomažariti hrvaško domobranstvo in šole na hrvaškem Primorju in ves vzhodni in zapadni promet bi radi centralizirali v Pešti in na Reki, ki so si jo s silo prisvojili.

Državne finance so povsem spravili v svoje roke ter jih izrabljajo na svojo korist, a na škodo Hrvaške. Vlada v Pešti si je ob raznih prilikah prisvojila pravo, da reprezentira v mažarski obliki Ogrsko in Hrvaško. Poslej je šlo tako dalje, da so na samem Hrvaškem jeli ob raznih prilikah poleg hrvaških izobešati tudi mažarske zastave.

Vse to je imelo očividni namen, da se v praksi udomači na hrvaških tleh mažarska državna ideja in da se potem tudi pogodba lažje postavi na temelj mažarske ideje. Tako

naj bi se uničilo hrvaško državno pravo; tako bi tudi Dalmacija z Bosno in Hercegovino kakor zrelo jabolko padla v krilo mažarske države; tako bi Mažari postali odločilni faktorji na kopnem in na morju na slovanskem Balkanu in v zvezi z Nemci naj bi uničili ekonomsko moč in neodvisni kulturni razvoj slovanskih plemen.

Tej nepravilni protihrvaški in protislovanski politiki so služili brez ugovora uprav sramotno Hedervaryjeva vlada in njeni meluki na Hrvaškem. Skozi dve desetletji so rušili in gazili na Hrvaškem pravo in zakon, ustavo in svobodo, dokler se ni narod odločno dvignil za svoje pravice. Ljudje izven Hrvaške, ki so dobro vedeli, kako gospodarja mažarska politika v hrvaških deželah, so že nejevoljno govorili, da se je hrvaški narod, ki je bil v vsej zgodovini tako krepak, uničen in slaboten udal na milost in nemilost svojim tlačiteljem. Pa oni, ki so razmere na Hrvaškem bolje poznali, so vedeli, da je bil dosežani mir v Hrvaški povsem umetno in nasilno narejen, in da je treba mučeniškemu hrvaškemu narodu samo časa, da dobi zopet vse svoje sile za odpor in borbo.

Ni bilo lahko Hrvatom, vstati proti mažarskemu Hedervaryju, ki so ga Hrvatom usilili proti njihovi volji za bana. Ta človek je imel za hrbtom Pešto in Dunaj, v službi mu je stala pokorna cela četa plačanih mame-lukoč, s kojimi je spravil pod svoje nemejeno oblast vse uradništvo in vsa sodno oblast kot neomejen gospodar.

Vlada grofa Hedervarija na Hrvaškem je zatem zadobila popolnoma tiransko in satrapsko lice.

Hrvaštvo je bilo za čas brez moči, Hedervaryju so pa pomagali tudi strankarski razpori na Hrvaškem. Zadnji čas so se na srečo ti razpori poravnali in se je jela oživljati pri Hrvatih narodna odporna moč.

Toda Mažari, misleči, da so si že ustanovili stalno pravo, da gazijo zakone in potiskajo v stran hrvaške pravice, so mislili, da smejo še tako brezobzirno dalje iti. In šli so. Pri razpravi za obnovitev finančne pogodbe med Ogrsko in Hrvaško so pokazali Mažari očito, da hočejo pogaziti vse

hrvaške pravice in ustanoviti popolnoma mažarsko provincijo. Osebito drastično so pokazali svoje težnje, ko so zadnji čas postavili na železniški prometni upravi v Zagrebu samo mažarski napis, in 11. dan tega meseca — ko Mažari slave proglašenje svoje ustave od leta 1848 — so začeli tudi po Hrvaški izobešati mažarske zastave, kakor da je Hrvaška že prava mažarska zemlja.

Krasni pokret na Hrvaškem za finančno samostalnost, za svobodo tiska, za shodno in društveno pravo, ki se je začel pred dvema mesecema in izvršil po celi Hrvaški, se je pretvoril vsled izzivanja mažarskega napisa v Zagrebu in mažarskih zastav na hrvaških železniških postajah v najodločnejši odpor proti mažarskemu. S tem se je na Hrvaškem začela borba, koja — ako uspe — bi mogla znatno uplivati na razvoj razmer na Balkanu in v monarhiji.

Po poročilih, ki smo jih prinesli prošle dni, je postala borba hrvaškega naroda krvava že v začetku. Padlo je več ubitih in ranjenih, v samem Zagrebu pa je bil proglašen nagli sod. Zabranjeno je sploh vsako sestajanje, hrvaško časopisje se strašno preganja, zapirajo najbolje moze, kakor urednika Pasarića, dr. Heimerla in druge, sodišče izdaje drakonske obsodbe itd. Vidi se, da hoče vlada nasilnim potom udušiti glas naroda po pravicah. Toda narod se ne da pomiriti; on govori z uličnimi demonstracijami proti Hedervaryju in mažarstvu in z manifestacijami za ustavne pravice, posebno za slobodo tiska.

Tak je položaj na Hrvaškem, ko so se sšli v sredo skupaj krščanski slovenski novinarji iz raznih krajev slovenskih. Slovenski krščanski novinarji niso mogli molčati k takim razmeram. Borba na Hrvaškem teži potem, da zruši umetno-nemško-mažarsko premoč v naši monarhiji, in zato je to borba, koja morajo pozdraviti in podpirati vsi tlačeni narodi v avstro-ogrski monarhiji in v obče vsi Slovani.

Mi Slovenci imamo še posebno dolžnost podpirati hrvaško borbo — za svobodo — in samostojno njihovo državno pravo.

Mi smo Hrvatom najbližji bratje po jeziku, kulturi in narodnem značaju. Nasi gospodarski in politični interesi nas ozko vežejo in zato nas vrlo veseli, da je shod kršč. slov. novinarjev, ko je sklepal o svoji lastni organizaciji, soglasno vprejel resolucijo, koja smo pred dnevoma priobčili v »Slovenecu«.

V resoluciji so bile izražene glavne misli hrvaško-slovenskih teženj. Ta glas prihaja iz srca gotovo vsakemu pravemu Slovenecu. Po tej resoluciji naj vidijo Hrvatje, da se mi z njimi veselimo in žalujemo. In kakor mi smatramo njihovo stvar za svojo, naj tudi oni smatrajo našo slovensko stvar za svojo, in tako se združimo oboji z geslom: Bog, Hrvatje in Slovenci!

Upamo, da bo ta glas slovenskega krščanskega časnika našel veselega odmeva tudi med našimi kolegi na Hrvaškem.

Olomuški nadškof.

Olomuški nadškof dr. Kohn je po nepotrebnem podal nasprotnikom v roko orožje proti samemu sebi in proti hierarhiji sploh. Izhajali so namreč ostri članki proti njemu, ki jih je pisal nekdo s psevdonimom »Rektus«. Nadškof je hotel dobiti pisca, kateri mu je deloma res očital krivične stvari. Dobili so rokopiis nekega brzjava, ga fotografirali in po tem je neki pisarski izvedenec rekel, da je to najbrže pisava župnika Očaska. Nadškof je na to storil vse, da so Očaska internirali. To je seveda prav prišlo liberalcem in socialnim demokratom, kateri vpijejo o »inkviziciji«. Katoliški listi sami obscjajo to početje. Brnski »Hlas« trdi, da Očasek nikdar ni pisal takih stvari o nadškofu, da je torej postal žrtve površne in nezanesljive preiskave. »Katoliške listy« resno pišejo nadškofu, da s takim ravnanjem ne bo zboljšal svojega stališča. Med mlajšo duhovščino olomuške nadškofije, katera je deloma silno revna, je nezadovoljnost velika. To žene nezadovoljne elemente v boj proti avtoriteti. Nadškof jih pa s takim ravnanjem le razdruži, namesto da bi jih pomiril ter jim ustregel v onih zahtevah, ki so opravičene. »Katol. Listy« se spominjajo ob tem sličnega slučaja, ko je tudi neki duhovnik ostro napadal nadškofa po listih. Pozneje ga je isti pretil odpuščenja, in nadškof je vsem katoliškim listom poslal objektivno poročilo, katero je pokazalo, da so bila liberalna poročila

LISTEK.

Adolf.

Črtica. — Francosko spisal Jacques Normand.
Poslovenil K. L.
(Konec.)

Uprav smešen produkt mopsa in hrta, z dolgimi ušesi, z navzgor zavijanim repom, ozkimi tacami, nad vse debelim trebuhom, se Adolf v estetičnem oziru pač menda ni odlikoval. Svoje čudno ime »Adolf« pa je dobil od svojega prejšnjega lastnika, Reboulletovega bratrance Bergastierja, ki je iz gorečega sovraštva do Thiers ove stranke priložil svojemu ščenetu njegovo slavno ime. Po slikarjevi smrti je Adolf s svojim imenom vred (nista mu ga namreč popravljala) postal last svojih sedanjih ljubečih gospodarjev.

Na to prošlost — kakor tudi še na mnogo drugega — sta mislila gospod in gospa Reboullet, ko sta drugi dan ob desetih, poslovivša se še od Adolfa in izročivša ga Rozi, počasi odhajala od doma. Gospa Reboullet je imela objokane oči in njen soprog je bil rumen kakor citrons.

Komaj sta bila ostavila hišo, sta se jela vsled hudega mraza sprehajati po ulici Trudaine semtertja.

Podoba, ki so jo zrlle njune oči, je bila: Pariz v najzadnjem času oblege. Brezljudna je ležala ulica pred njima. Le zdaj pa zdaj je teptal mimo oddelek mobilne ali narodne garde, brez reči. Od belih, sneženih streh je v enomer kapljalo na tlak. Nebo je bilo svinčeno in le hladno ter poredkoma je mežikalo solnce izza megla in raztrganih oblakov. In ker so Nemci že več dni streljali z bombami, se je od juga sem neprestano razlegalo zamolklo grmenje.

Vsa zaglobljena v svoje mračne misli in brezčutna napram bedi, katero sta gledala in se je navadila dan na dan, sta šla gospod in gospa Reboullet drug tik drugega, ne da bi črhnila besedico. Naenkral je zašepetala madama s svojim otročjim glaskom:

„Sedaj je!“

Reboullet: „Kaj je?“

„Adolfček je mrtev!“

Reboullet je pogledal na uro; kazala je deset in ednajst minut. Nemo sta nadaljevala svojo pot. Toda kmalu se je gospa Reboullet nenadoma vzdržnila:

„Pozabila sva nekaj.“

„In to je?“

„Nekaj velevažnega! Pozabila sva Rozi povedati, kaj naj stori z Adolfom, kedar — — —“

„Kako? kedar — — —“

„Da, kje pokopati — — —.“

„Res, tudi jaz nisem mislil na to . . .“

Potem po kratkem presledku: „To bom že poskrbel. Drevi v kakšnem tihem kotičku — — —. Ali pa v kakšni kotlini na utrdbah, to je spodobneje. Bodi mirna, Virginija! Poskrbel bodem, da bode Adolfov konec dostojen!“

V tem se je vreme nekoliko zjasnilo. Solnce je prodiralo oblake in je navzlic svoji onemoglosti razlivalo nad mestom poltoploto in puhsvit. Suh veter je zapihal od severa. Naravnim potom raztresena in okrepljena od sprehoda, sta jela gospod in gospa Reboullet, — ne Adolfa pozabljati, o ne! — ampak misliti razven nanj še na nekaj drugega. In sicer tako, da je, točno ob dvanajstih, ko sta stala pred svojo hišo, Reboullet zaklical:

„Ali sem lačen!“

„In jaz!“ je zastokala gospa Reboullet.

A hitro sta se spogledala in postala sta dostojna in žalostna, kakor poprej.

V mali, svetli, s hrastovino obloženi obednici sedita gospod in gospa Reboullet pri mizi. Potegnita sta servijeti iz obročkov in zdaj ščipata kos onega slovečega obležnega kruha, v katerem se je nahajalo po sodbi večakov vse drugo, le moka ne.

„Kaj bode danes?“ vpraša Reboullet.

Vstopivša v obednico, kjer jo je mnogokaj spominjalo na Adolfa, so obhajale gospo Reboullet, ob mizi, po kateri je rajniki, prežeč na koščice in slaščice, neprenehoma yohal, njene prejšnje, otožne misli. Jecljaje je odgovorila, poteča se še vsled dolgega izprehoda in plezanja po strmih stopnicah:

„Ne vem, predragi — — — ničesar nisem naročila, vsa glava mi je narobe, saj raz — u — miš — — —.“

Reboullet je zaklical: »Prinesi, Roza!«

Rudeča ko puran, je stopila služabnica v svoji neokretni zaletelosti v sobo. Trakova kapice sta ščipala samoglavo na vse strani. »Tukaj . . .« se je zaslizalo iz njenih širokih ust, »nekaj posebnega!«

In postavila je ogromno skledo na mizo, napolnjeno z rumenkasto omako, v kateri so plavali tuintam koščki bedra.

popolnoma nasprotna resnici. Naj tudi v tem slučaju poskrbi, da se izve čista resnica, saj prugače trpi le ugled cerkve.

Gališka namestniška kriza.

Minule dni se je mudil na Dunaju galski namestnik grof Pininski ter bil vsprejet pri cesarju. Poučeni krogi trdijo, da je pri tej priliki tudi vložil prošnjo za demisijo; vsekakor je pričakovati, da bo v najkrajšem času odloži namestniško čast. Kot naslednika se mu imenujeta še vedno deželni maršal grof Potocki in pa bivši ministerski predsednik grof Baden. Izpočetka, tako pravijo, je imel največ nade na zmago poslednji in povodom nekega razgovora z voditelji poljskega kluba je baje cesar rekel glede Badenja, da je Badenju zelo hvaležen, ker ga je opozoril na Koerberja. Da pa v kljub temu nima grof Baden popolno vse nade na zmago, je po poročilu židovskih listov vzrok sam nadvojvoda prestolonaslednik. Ta je baje grofu Badenju silno zameril, ko se je nekoč nekako neprijazno izražal pariškemu dopisniku »Times« o visokih osebah v monarhiji. — Potem takem bi torej imel največ nade grof Potocki.

Ogrskim poslancem ustavijo honorarje.

Z dnem 1. maja nastopi na Ogrskem takozvano ex-lex-stanje, ker ni prav nobene nade, da bi do tega dne zbornica odobrila proračunski provizorij, doba prej dovoljenega proračunskega provizorija pa poteče z zadnjim aprilom. V taki brezbudgetni dobi se ne smejo vršiti nobene davčne eksekucije; vlada dobi le oni davek, ki ga davkoplačevalci plačajo radevolje. Vsled tega pa more pokrivati tudi le najnujnejše, neizogibno potrebne izdatke. Na Ogrskem namreč ne poznajo našega zloglasnega § 14 ki vladi omogočuje, vladati tudi brez parlamenta. — Sedaj pa pride nekaj drugega. Ogrska vlada pravi, da želi honorar, ki ga dobivajo ogrski poslanci mesto dnevno, ne spada med take nujne, neizogibno potrebne izdatke, in namerava s 1. majem ustaviti izplačevanje teh zneskov. V Avstriji bi bržkone imela taka odredba povoljen učinek; če se v tem oziru strinjajo ogrski poslanci z našimi, se bodo udali tudi najzagrizenejši radikalci. — A tudi ministrom se baje ne bo godilo dosti bolje. Neki list namreč ve poročati, da spadajo tudi ministerske plače med one izdatke, ki niso neobhodno potrebni. Ministri se bodo pa zato maščevali s tem, da ne bodo odkazali nikakih javnih del in tako prisilili trgovce in obrtnike, da prisrnejo primerno na obstrukcijo. Če bo le res!

Mažarski šovinizem.

V Koložu so minulo noč vse avstro-ogrsko (cesarske) grbe na ondodnih vojašnicah deloma porušili in pometali na tla, deloma jih pa onesnažili in poškodovali. Zločinca doslej še niso zasledili in jih bržkone tudi ne bodo, ker jih ne iščejo v pravih krogih. Ta vest je vsekako zelo — čudna. Navadnemu smrtniku ni lahko umljivo, kako se more odstraniti kaka stvar, ne da bi to opazila vojaška straža. Se bolj značilno pa je to, da so mnogi obrtniki, ki so jim poverili popravo povzročene škode, iz strahu pred maščevanjem gotovih krogov ponudbo odklonili ter niso hoteli prevzeti dela.

Preosnova ruskega šolstva.

Ruski car Nikolaj je izdal te dni temeljna navodila za preosnovo ruskega šol-

stva. Glasom poročil iz Petrograda so ta navodila naslednja: Klasiške gimnazije naj tudi še nadalje obstoje, vendar naj se v večini izmed njih grščina več ne poučuje kot obilgatni predmet. Dijak, ki je dovršil gimnazijo, ima pravico do vstopa na kako vsučilišče, oni pa, ki so dovršili sedemrazredno realko, do višje tehniške izobrazbe. Za državno službo na deželi bo zadostovala dovršitev novih šestrazrednih realk. Z vsemi močmi naj se pospešuje tehniška strokovna izobrazba. Posebno pozornost morajo merodajni krogi obratiti na povzdigo versko-nravne in patriotske vzgoje v šoli. Nadalje se mora poskrbeti, da dobe učitelji tej šolski reformi primerno zadostno naobrazbo. Za dijake gotovih skupin učilišč se ustanove konvikti. — Car je s temi navodili podal obširen delokrog za prave prijatelje ljudske naobrazbe in poučeni krogi pričakujejo od tako izvedenih reform mnogo vspeha.

Iz brzojavk.

Premembatiskovnega zakona. Pododbor tiskovnega odseka je večeraj dopolnil § 13. tako, da spadajo mejne lokale za prodajo časnikov tudi kolodvorci. Črtali so tudi ono določbo § 14, ki pravi, da se odtegne kolportaža listu, ki je bil dva krat obsojen radi kakega pregreška. — V nagodbnem odseku je bil večeraj z 21 glasovi proti 7 odklonjen predlog poslanca Udržala naj se delajo priprave za gospodarsko ločitev od Ogrske, ter sprejeti brez preembebe odstavki 1 do 4. Pri 5. odstavku je proti Kačanovi volji obveljal predlog Kaiserjev, da se odloži glasovanje o tem odstavku. — Kulturni boj v Franciji. Povodom zatvoritve samostanov je prišlo večeraj v mnogih mestih Francije do velikih nemirov. Posebno hudo je bilo v Angersu, kjer je bilo ranjenih več oseb. Premonstratenzi v Nantesu se niso udali sili ter se zaprli v svoj samostan. Socialna demokracija jih je napadla s kamenji ter povzročila mnogo škode. V Poitiersu so pri nemirih aretirali deset oseb. — Dreyfusova afera. Zaano Dreyfusovo pismo je večeraj vojni minister André predložil ministerskemu svetu. Bržkone se bo vlada bolj ozirala na tega žida, nego na sklep zbornice. — Dogodki v Somali-deželi. Polkovnik Swann brzojavlja na londonski vojni urad iz Bohotle, da je bil del angleškega vojaštva pod polkovnikom Cobbejem dne 17. t. m. popolno poražen. Padlo je 10 častnikov in 180 mož. Cobbe se je hotel poučiti o razmerah mej Galadi in Walwo. — Nadaljevanje turške mobilizacije. Iz Carigrada poročajo: Razun že naznanjene mobilizacije 24 malazijskih bataljonov redifov v vilajetu Skoplje se pozove za sedaj šest, eventualno več evropskih bataljonov »ilave«, tretjega solunskega voja. Istim bo namen, da uduše macedonske čete.

Dies irae! Klin s klinom.

Idrija, dne 12. apr.

Jaz imam že svoje lepo velikonočno darilo, piruh-klopotec, kuhan v smrdljivi brozgi našega lokalnega lističa. Sicer se dele piruhi šele velikonočni ponedeljek, a jaz imam protekcijo: dobil sem ga že veliki četrtek v podobi uvodnega članka naše blage tetke »Jednakopravnosti« z napisom »Dies irae«. Toda jaz nisem deležen celega piruha, dobiti bi ga moral le del moj šef g. Lapajne, Ker sem pa prepričan, da ga ni zaslužil in se ga obdaruje po krivici, polastim se sam

ljudske kuhinje? Ali ga naj vržeta na cesto? Takšen gnjusen konec! Naj ga li zakopljeta? Ragout zakopati? Zopet šdegeče vonj tako prijetno po nosu. Ščipan od lakote, kakor z razbeljenimi kleščami, pretrga Reboullet splošni molk: »Roza, ali imaš kaj družega?« Skozi vrata se glasi odgovor: »Kaj družega v takni sili! — Gospod so smešni!«

Temu pa ni bilo smešno pri srcu. In čez nekaj minut seže s koščkom kruha v skledo: »No, omako bi pravzaprav lahko poskusil. Gospa Reboullet mu ne ugovarja in ne brani.

»Krasno, oh krasno!« vzdihuje in omaka z ustnicami. In zopet si odreže kruha, namoči ga in bliskoma poje!

»Le tako naprej!« se oglasi gospa Reboullet, »saj sem že davno znala, da nimaš srca!«

»Jaz da sem brez . . . srčnež! Ali ti naj nekaj povem? Roza ima v resnici prav. Časi so izjemni, nenavadni. Pes je pes . . . Pariz se ne oblega vsak dan. In v tem času je vsak vesel, če dobi kakšen grizljaj, ali pa mišje, podganje, mačje in podobno meso. Saj ni bila moja volja, da je prišel Adolf v taknem stanju na mizo. A zgodilo se je. In potem, — kaj hočeva ž njim, če ga ne aševa?«

celega in pokažem svetu kužno vsebino tega čudnega in vse drugo kot lepo dišečega piruha.

Takoj se razvidi, da je bil pisan članek »Dies irae« koj po obdnem zboru ckrayne hranilnice in posojilnice, sestavljen v prvi jezi po porazu; in pisava v takem dušnem stanju seveda ne more biti brez psovka, očitaj in natolcevanj. Ostal je na svojem mestu človek, ki se ga je hotelo uničiti, proti kateremu se je delalo na tihem z vsemi silami. Bicikel je frčal po Godoviču, na Črnem vrhu, po idrijskem logu in Zadlogu; treba je bilo dobiti kolikor mogoče veliko število podpisov, a na skrivnem, da ne bo pripravljen oni, ki se mu hoče dejati zanjka za vrat, da bo bolj iznenaden, ko mu zadoni krik maščevalcev »Dies irae«. Vse je bilo dobro organizirano, lepo četo svojih zvestih je pripeljal g. župan v dvorano k volitvi; videl sem med njimi tudi nekaj takih, ki sem jih štel za prijatelje, takih, o katerih nisem nikoli mislil, da bodo položili svoj glas v moj poraz, da celo svojega bližnjega sorodnika. G. župan jih razpostavi ob vratih in ob steni, ravno meni vis-a-vis, da bi si ložje napasli svoje osvetoželjne oči nad menoj, ko se naznani izid volitve. Radi bi bili videli, kako se bom razžalostil in kaj bom počel, ko mi zakličejo v usodepolnem trenutku: »Apage!«

A usoda jim ni hotela nakloniti tega teatralnega efekta, izjalovil se jim je ves zavraten napad in mirno ter tiho so ostavili prostor, kjer so pričakovali tako zaželenega trenutka. Posledica vse te blamaže je lamentacija v podobi uvodnega članka »Jednakopravnosti«, ki pokaže voditelje zavratnega naklepa v vsej nagoti, ki je pisan v tonu, kojega rabijo najzagrizenejši židovski listi in ne dela pisavcu prav nobene časti, naj je župan sam, ali kak profesor ali kak bodoči uradnik.

Očita se mi, da mi je pomagala liberalna stranka do kruha v hranilnici. Tega ne morem pritrčiti: večina v hranilničnem odboru je klerikalna, tej in g. Val. Lapajnetu se imam največ zahvaliti za odobrniško mesto. Res ni, da bi se moral jaz brez pomoči liberalcev klatiti po svetu; res je pa, da si bi moral gosp. župan kruhek služiti na kak drug način, ako bi mu nehale idrijske klekljarice čipke prodajati. Oba sva odvisna več ali manj od ljudstva.

Dalje pravite, da ste si zbrali mene za objekt, ki ga morate uničiti, da se maščujete za vse žalitve, ki ste jih morali prenesti od nasprotnikov; ker se vam pa ni posrečila ta zlobna nakana, poiskali ste si drug objekt, in to je gosp. Tinde, ki je pa pri celi stvari bore malo ali čisto nič kriv. Da ste si tega izbrali, na katerega lete vaše strupene pušice, to se mi je zdelo neverjetno; kajti tega veljaka, ki ga tako krvavo potrebujete, ki je vaš mecen, ki je izdal že neštete kronce v vaše namene, tega ste opsovali, ga zvali Efijsalta in vse drugo še! — Sedaj vidim, da ste v svoji jezi in ošabnosti brezobzirni, da bolehate na »Grüsenwahn-u« in da je skrajni čas, da vas dobi v roke špeciialist za živčne bolezni. — Gospod V. Lapajne ni zakrivil drugega, kakor da se je pasivno držal; zakaj, že on sam ve in ne bi mogel dopovedati vam, ker ste premladi in nerazodni. Apelacije na mojo čast, naj si poiščem drugod službe za enkrat ne vzamem na znanje, sicer bi moral tudi jaz apelirati na čast marsikaterega, ki je i iz »klerikalne« in iz liberalne sklede. Ta hranilna namreč nima samo liberalnih grošev, ampak tudi »klerikalne«.

Da nisem bil izvoljen vsled izdaje, je

priča dejstvo, da ni naša stranka prav nič slutila o vaših nakanah, niti ni bila pripravljena na vaš napad, ki bi ga bila z lahkoto odbila. Bilo je nas samo 10, a vas 21, a naša stranka je ostala mož beseda in volila stari odbor z gospodom županom vred, in ni imela namena nikogar izključiti, kar bi bila lahko storila, ko bi bil vaš komplot znan.

Dalje me pozivate, naj si iščem službe v klerikalni posojilnici, da ne bodem na eni strani konkuriral liberalnemu zavodu, na drugi strani pa iskal tudi v klerikalnem koritu otrobi za svoj želodec.

Jaz sem bil odločno proti ustanovitvi druge hranilnice in sem si vse prizadejal, da to preprečim, a zaman. Reč je bila na tihem organizovana, in ko sem zvedel, da se v istini ustanovi nova hranilnica, je ni bilo mogoče več zabraniti.

Da konkuriram stari hranilnici, je nesramna laž. Kdor si je izmislil laž o mojem učencu, da sem mu jaz ukazal dvigniti denar iz stare hranilnice in ga vložiti v novo, ta je navaden lopov, ki mu ni na drugem, kakor da mene in moje ime oblati in mi s tem kolikor največ škoduje

Da se potrpežljivi bravci »Jednakopravnosti« konečno še name spomnijo, namazala jih je še tetka s tako izmišljeno in perfidno lažjo, da se je napil delavec, ki je nekoč nanosil mize in zaboje pred cerkvena vrata, katoliškega geruša v moji kavarni. Dotičnega delavca ni bilo pri meni že leto dni. Napiti se je moral torej geruša v »Narodni kavarni«, ker jaz ga ne prodajam. Sicer je pa tudi dotičnik sam pravil, da so ga oni večer v »Narodni kavarni« razjezili. Zakaj torej pišete na mojo adresu?

France Kos.

Dnevne novice.

V Ljubljani 24 aprila.

Umrli je danes č. g. Anton Payer, župnik na Koprivniku na Gorenjskem. Pokojnik je bil rojen 26. maja 1845 v Senožečah in v mašnika posvečen 31. jul. 1869. Eno leto je bil semeniški duhovnik, potem pa je služil kot kapelan v Moravčah in v Komendi. Leta 1886 je prišel kot župni upravitelj na Koprivnik, kjer je postal l. 1897 župnik. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. uri dopoldne. N. v. m. p.!

Umeščen je bil večeraj č. g. Ivan Čebašek na župnijo Trato.

Duhovniške vesti s Koroškega. Za provizorja predmetne fare Sv. Lovrenca v Celovcu pride č. g. Valentin Podgorc, doslej vikar v celovškem »Marija-nišču«. — Prestavljen je v Tinje za kapelana č. g. Vinko Polanec. — Obolel je župnik č. g. Franc Havliček. Prepeljali so ga na graško kliniko.

Posvečevanje velikega oltarjaba v nedeljo na Mirni.

Odlikovanje župnika. Iz celjske okolice se poroča, da je bil znani domoljub č. g. župnik Jožef Kunej na Zgornji Ponikvi ter častni občan občine Velika Pirešica zaradi njegovih zaslug kot večletni šolski načelnik in občinski odbornik, posebno pa kot vneti dušni pastir za njegovo več kakor 40 letno skrbno dušno pastirovanje, s častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje odlikovan.

Umrli je dne 8. aprila pri usmiljenih bratih v Gradcu g. Janko Vrabl, bivši učitelj pri Sv. Martinu na Pohorju.

Volitve v Trstu. »Edinost« prinaša na čelu lista naslednjo izjavo: Volilcem IV. okraja! Da se prepreči cepljenje slovenskih glasov in da bi od tega ne imel morda koristi naš narodni nasprotnik, izjavljam, da umaknem svojo kandidacijo, katera mi je bila ponujena od več mojih pristašev, in priporočam vsem onim, ki so mislili za-me glasovati, da odajo svoj glas kandidatu pol. društva »Edinost«, Ivanu Gerdol. V Trstu, 22. aprila 1903. Fran Dollenz. — Nadalje javlja »Edinost«, da »Patria« v tem okraju postavi svojega kandidata v osebi g. Petra Parisi.

Razpisane službe uradnih slug. V delokrogu poštnega ravnateljstva v Gradcu je razpisanih več služb uradnih slug. Kavcije je vložiti 400 kron. Prošnje se pošljejo na poštno ravnateljstvo v Gradcu.

— **Povozil** je v Novem Mestu 34letni Janez Mihelič 60letno oskrbnico c. kr. majorja pl. Lehmana Heleno Pirca. Dan potem je umrla.

— **V Gradcu** je umrl stotnik Artur Nickerl pl. Ragenfeld, brat tukajšnjega finančnega svetnika gosp. Hermana Nickerla pl. Ragenfeld.

— **Naknadni nabori** bodo meseca maja zopet pri poveljstvu dopolnilnega okraja št. 17.

— **Naznanilo mlekarnam.** Deželni odbor kranjski obvešča s tem vse mlekarsko-sirarske zadruge in kmetijske podružnice, da se zglase pri deželnem odboru, ako žele dobiti deželne sirarje, da uravnava njih mlekarno in sirarne. Tudi za poletno planšarsko dobo je na brezplačno na razpolago deželni sirar, ki more tudi za nekaj tednov ostati na planinah.

— **Iz Maribora** se poroča: Nov koroski kolodvor bodo zdaj le postavili, ker je stari mnogo premajhen. Predložene načrte je železniško ministerstvo sprejelo.

— **Mažarsko zastavo s kolodvora v Zaprešiču** so sedaj vendarle odstranili.

— **Notar Cibej iz Gorice** je bil včeraj pred goriškim sodiščem obsojen na 400 kron globe ali 20 dni zapora, ker je odpeljal bivšemu stražniku Franceschiniju ženo. Marija Franceschini je bila obsojena na 300 kron, ali 15 dni zapora. Njen mož se je pritožil proti prenizki kazni.

— **Novi urnik na c. kr. državnih železnicah.** Na črtah c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu stopi s 1. majem v veljavo poletni urnik. Na istrskih črtah ter na črtah Tržič-Červinjan in Trst-Sv. Andrej-Poreč ni nikakih sprememb. Na Vipavski železnici bo vozil mešani vlak št. 851 za 15 minut kasneje. Odhod iz Gorice ob 9:10 min. dopoldne. Na črti med Divača in Sv. Andreej v Trstu bosta od 1. maja do 30. septembra vozila potnike v drugem in tretjem razredu tudi tovarna vlaka št. 71 in 171. Vlak št. 71 odhaja iz Divače zjutraj ob 5:35. Ob nedeljah in praznikih bosta vozila, kakor doslej, vlaka št. 122/22 (odhod od Sv. Andreja ob 2:30 pop., dohod v Divačo ob 3:50 pop.) in št. 21/121 (iz Divače odhod ob 7:50 zvečer, dohod v Trst ob 9:25 zvečer.) Cene so nižane.

— **Strastni kadilci** so celovški občinski svetniki. Med sejami obč. sveta kade na vso moč. V občinski seji so tisti obč. svetniki, ki menijo, da bi kajenje mej sejami lahko izostalo, predlagali, naj se kajenje mej sejami prepove. Župan tega predloga ni smatral posebno resnim, ker je predlagal, naj se ta predlog izroči — pravnemu odseku.

— **Zborovanje kat. polit. društva „Save“** v Zgor. Pohani radi nepričakovanih zaprek iz ostanca. Shod se bo vršil pozneje.

— **Metlika se probuja.** Na belo nedeljo je prevzvišeni g. knezoškof v Metliki sprejel 120 mladeničev v Marijino družbo. V soboto zvečer so privedli mladeniči knezoškofu sijajno bakljado in gromni pevski zbor je zapel pod vodstvom g. organista Mihelčiča tri pesmi. Popoldne je knezoškof blagoslovil novo zastavo dekliške »Marijine družbe«. Iz vseh sosednjih župnij so prišli k slavnosti mladeniči in dekleta. Naprej v krščanski zavesti!

— **Zgradba novega društvenega doma.** Pri Devici Mariji v Polju začel se je te dni zidati »Društveni Dom«. Upajmo, da se bo v novem domu razcveto društveno življenje v duševno in gmotno korist delavskih stanov. Do konca julija bo »Dom« skoraj gotovo dovršen.

— **Nemiri v Varaždinu** so bili predvčerajšnjim zopet veliki, ker je oblast prepovedala shod opozicije. Županu je množica pobila okna. Vmes je poseglo konjenišvo. Župan in nadžupan sta zapustila mesto. Iz okolice je došlo v podporo ondotne posadke konjenišvo.

— **Nova šola v okolici celjski.** Mešana ljudska šola okolice celjske se razdeli in se ustanovi posebna deška in posebna dekliška ljudska šola za šolaki okoli celjske okolice.

— **Okrajni zastop v Brežicah** bo volil načelstvo 4. maja. V okrajnem zastopu imajo sedaj Nemci 20 glasov in Slovenci 12. Iz Brežic se poroča, da so radi zadnjih nemirov odvedli v zapor veleposestnika Jan. Faleschinija, nečaka breškega župana.

— **Samomor.** V Pulju se je obesil 40letni portir Mihail Rus iz Trsta.

— **Utopljenec** so potegnili iz morja pri Pulju. Utopljenec je vojak Karol Rainiker iz Trsta, ki je v temi padel v morje.

— **Osemdeseto leto življenja** je te dni dopolnil gosp. Jurij Napotnik v Konjicah, oče mil. gosp. knezoškofa mariborskega. Šegavi starček je minolo leto po svojem godovanju vzbodel, pa srečno ozdravel in je sedaj zopet telesno krepek, a na duhu še mladeniški živ in čil. Dal Bog tako še mnoga leta!

— **Zalostna zavednost na Štajerskem.** Občinske volitve v Kamoi so izpale tako, da v celem odboru ni ne enega kmeta. Med odborniki so tudi dr. H. Lorber, odvetnik v Mariboru, J. Grubitsch, trgovec v Mariboru, Franc Schoscharitsch, gostilničar v Mariboru, Ad. Reichmeyer v Mariboru, Jožef Martinc, trgovec v Mariboru, vitez Zergollern, podpolkovnik v p., in Aleks. Starkel, trgovec

v Mariboru. Izključno slovenska občina ima skoro same Nemce ali posilince iz mesta v odboru. Tužna nam majka!

— **Upravna Pesnica.** Cesar je potrdil postavbo, da se uravna Pesnica od železniškega prehoda pri Moškajnih pa do izliva v Dravo.

— **V Konjicah** je umrl ključavničar Jožef Wresoun'g, mož nemškutarških nazorov.

— **Majski vozni red južne železnice.** ki nam je ravnokar došel, se pri vlakih Dunaj-Trst razlikuje le prav neznatno od zimskega voznega reda. Razlika pri dohodu oziroma odhodu vlakov v oziroma iz Ljubljane je le par minut. Večja sprememba je le na vrhniški železnici. Zjutranji vlak odhaja na Vrhniko ob 7:29 in prihaja tje ob 8:23; popoludanski ostane nepremenen, zvečer pa odhaja iz Ljubljane ob 8:15 in prihaja na Vrhniko ob 9:09. Gre se torej tudi pri teh dveh vlakih le za 5 minut. Dohod vlakov v Ljubljano ostane nepremenen. — Na progah Celje Velenje in Poljane Konjice tudi ni izprememb v dohodu, oziroma odhodu vlakov.

Novice iz Amerike.

§ **„Young Amerika“** nazivajo Amerikanci nov parobrod, ki bode tako po svoji velikosti kakor tudi po hitrosti prekosil vse dosedanje parobrode. Amerikance jezi velikanski parobrod »cesar Viljem II.« severnoameriškega Lloydja in zato hočejo zgraditi nov konkurenčni parobrod, ki naj prekosil »cesarja Viljema II.« Nov parobrod naj bi imel prostora za 40.000 ton (40.000.000 kilogramov) in 140.000 konjskih moči. Za dobavo para je potrebno 44 parnih kotlov. Moštvo bi moralo znašati 750 oseb. Ker bi se porabilo na dan za kurjavo kotlov 1710 ton premoga, se namerava kuriti s petrolejem, kojega bi se v ta namen porabilo na dan tri milijone litrov. »Young Amerika« bi prevozil pot iz Amerike v Evropo v circa štirih dneh; medtem, ko se je doslej prevozila leta črta v 5 dneh 11 urah.

§ **Iz Clevelanda** se poroča: Hudo ponesrečil se je na St. Clair Street naš rojak Alojzij Lah, znani grocerist. Konj se mu je na enkrat splasil, pa k sreči je v par skokih zadel ob cestni kamen in ni mogel naprej dirjati. Vendar se je pri tem sicer lahek voz popolnoma narobe prekučnil in je pod njim obležal naš rojak, težko ranjen v obraz. — V Chisholmu Minn., se je v ondotnem rudniku pripetila grozna nesreča. Ravno na mestu, kjer je kopal rojak Seba Segar, se je utrgala težka skala in nesrečnega strla do smrti. Bil je doma v Zamostcu pri Sodrščici, kjer ostavlja starše, pa dva brata. Spolnil je komaj 26 leto in ni bil oženjen.

§ **Isreden slučaj bolezni.** Zdravniki Seney bolnišnice v Brooklynu poročajo o čudni dogodbi. Nekega Jožef Robinsona je našel neki policaj ležečega v brez zavestnem položaju na cesti. Policaj menil je, da je mož v pijanosti padel in se poškodoval. Odvedel ga je v zapor, kjer so ga v kratkem zopet našli ležečega na tleh v celici. Odveden je bil potem v Seney bolnišnico, kjer ga je čez pet ur zdravnik Beechere spoznal mrtvim. Imel je še vedno rudečkasta lica in da se zdravnik prepriča o njegovem dihanju, nastavljal mu je zrčalo pred usta, na katerem pa ni bilo nikakega pota opaziti. Imel bi se ravno pogrebniku oddati, ko se je hipomã prebudil. Ko so mu povedali, kaj se je z njim godilo rekel je, da to ne more biti. Zdravnik preiskal ga je in našel v popolnoma normalnem stanju. Najedel se je zatem bolnik in v kratkem zopet zaspal in se še ni zbudil. Udje so mu otrpnili in telo je mrtvo.

§ **Oberammergavske pasijonske igre v Ameriki.** Za svetovno razstavo v St. Louisu namerava se pridobiti Oberammergavce, da pridejo tja predstavljati svoje pasijonske igre.

§ **Celo mesto pod vodo.** Nasip pri reki Mississippi je voda predrta kakih 5 milj nad mestom Greenville. Voda se je usula proti mestu in poplavlila celo mesto. Nasip je bil podrt nad eno miljo široko. Ker je vesled naraščajoče vode morala mestna elektrarna prenehati s poslovanjem, je bilo celo mesto v temi in nastala je velikanska zmešnjava.

§ **Klepetavi admiral.** Admiralu Deweyju je predsednik Roosevelt zavezal jezik, ker je preveč prosto kritiziral nemškega cesarja. Rekel je, da so bili zadnji manevri mornarice ameriških združenih držav namenjeni v svarilo nemškemu cesarju, da bi se nemška mornarica ne mogla kosati z ameriško in da cesarja Viljema bode to svarilo. Dewey je tako govoril v privatnem pogovoru, a je bil izdan in stvar je prišla v liste. Predsednik Roosevelt ga je poklical na odgovor. Admiral je priznal resnico onih besed in se je izgovarjal, da ni nameraval govoriti v prid javnosti. Ameriški dnevniki priznavajo, da ameriški višji častniki veliko preradi isklepetajo svoje nazore.

§ **Propadel predlog proti evropejskim delavcem.** Nekaj pa vendar niso pridobili nasprotniki evropejskih delavcev,

namreč propadel je predlog za takozvano vzgojeslovno preskušnjo, po kateri bi smeli v Ameriko samo oni, ki znajo brati in pisati.

§ **Kje manjka delavcev v Ameriki?** Ameriška »Nova Dometina« poroča, da jako manjka delavcev v Clevelandu v Newburgu, v Collinwoodu in v Lorainu. Po hišah iščejo ljudi povsodi, a jih ni mogoče dobiti.

§ **Delavcem v rudnikih zvišane plače.** Iz Pittsburga se poroča: Te dni se je povišala plača vsem delavcem v rudnikih za trdi premog po Pennsylvaniji, Ohio, Illinois in Indiana. Zvišanje plače znaša od 10 do 20 odstotkov. To zadene skoro 300.000 mov. Največ so pridobili rudarji po osrednjih premogovih okrajih države Pennsylvanija.

§ **Naši rojaki.** Č. g. Franc Jager, župnik nemške cerkve sv. Elizabete v Minneapolis, si je otroval roko, ki je nerabna za par mesecev. — Umrl je v Clevelandu Francišek Fabijan iz Žužemberka. Zapuščala ženo in tri nedorasle otroke. — Maks Malič in Janez Kapš v Denverju sta dobita poročilo, da več tisoč dolarjev vreden rudnik, ki ga lastujeta v okraju San Barnade v Kaliforniji, je že oddan v najem in se je z delom v njem tudi pričelo. Od aprila dalje bosta baje vlekla po več sto dolarjev najemščine.

Ljubljanske novice.

Občinske volitve v Ljubljani se nadaljujejo ob veliki brezbriznosti ljubljanskih volivcev. V II. razredu sta bila predvčerajšnjim izvoljena g. Senekovič z 236 in Plantan z 229 glasovi. Vseh volivcev v II. razredu je 1310. Danes je volil I. razred. Oddanih je bilo 50 pooblastil, tako da so skupno z glasovi došli moških volivcev dobili: Ivan Seunig 140, Fran Žužek 128, Ivan Velkavrh 127 in dr. Josip Stare 1 glas. G. Adolf Hauptman je dobil 16 glasov, ostali glasovi so se razcepili na razne druge gospode. Tako je dobil g. Karol Počivaunik 2 glasova, Jož Bahovec 1 glas, Egidij Bončar 1 glas, Viktor Rohrman 1 glas, »pomotoma« Karol Seunig, Pavel Velkavrh, Franc Stare, Karel Žužek po 1 glas. »Disciplina« se ni rušila? Vseh volivcev v I. razredu je 655. Magistratcem ne zavidamo takih uspehov!

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v torek dne 28. aprila 1903 ob 3 uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Izžrebanje novega zborničnega člana namesto dosedanjega člana g. Jos. Medveda. 5. Volitev 1 člana in njega namestnika v državni železniški svet. 6. Volitev 6 trgovcev, ki jih je predlagati v imenovanje za sodnike laike pri c. kr. dežel. sodišču v Ljubljani. 7. Prošnja slov. čebelarskega društva v Ljubljani za podporo. 8. Poročilo o vprašanju, ali je od žensk, ki oglašajo obrt peke domačega kruha (črnega in belega), tudi v krsjih, kjer ni pekov, zahtevati dokaz usposobljenosti za pekovski obrt. 9. Poročilo o obrtnih pravicah ključavničarjev, mizarjev in kovačev. 10. Poročilo o pripravah za sklepanje novih trgovinskih pogodb.

Sestanek s solisti oratorija »Sv. Frančišek«. Po včerajšnjem drugem izvajanju oratorija »Sv. Frančišek« je bil v steklenem salonu pri Maliču zelo animiran sestanek moškega zbora in ženskega in moškega odbora s solisti oratorija. Navdušenost, ki vlada v pevskem zboru vsled prekrasno uspeh izvajanj oratorija, a se ni mogla še nikjer javljati, dobila je s prirodno silo duška pri tem sestanku. Profes. Stritof je kot načelnik pevskega zbora z iskrenimi besedami povdarjal, kakšno slavlje v slavi v teh dneh »Glasbena Matica« in z njo ves slovenski narod, pozdravil je soliste ter se jim zahvalil, da so z divnokraskim, umetniško dovršenim svojim petjem pripomogli k redkemu sijaju, in v imenu »Glasbene Matice« izročil, ker se to v cerkvi ni moglo zgoditi, v znak hvaležnosti gospej Kury in gospici Holczek krasne šopke s trakovi in napis, gg. pl. Commarotta in Stejskal pa velike lorvorjevence takisto s trakovi in napis. Na to je napil g. koncertnemu vodji Hubadu, povdarjaje njegove velike zasluge za »Glasb. Matico« v občini in posebe še za uprizoritev oratorija »Sv. Frančišek«. Navdušenje je v pevskem zboru v tem hipu priklopelo do vrhunca in ovacija, ki se je napravila g. Hubadu, je bila neopisno iskrena in odkritosrčna. V imenu solistov se je v hrvaškem jeziku zahvalil za darove in počestjenje g. pl. Commarotta. Dražestna gospa Kury, ki je s svojo ljubeznivostjo očarala vse navzoče, je tudi še sama češki se zahvalila in slovenski vzklila: Živela »Glasbena Matica«, živeli Slovenci! Predsednik »Glasbene Matice« g. računski nadsvetnik Svetek se je zahvalil pevskega zbora za njegov veliki trud in njegovo požrtvovalnost ter v imenu društva

napil ženskemu in moškemu zboru in njunima načelnikoma gospej dr. Ferjančičevi in g. prof. Stritofu. Zljaj poprime za besedo g. koncertni vodja Hubad. V dolgem, prisrčnem govoru, prepletenu s svežimi humorjem, je bodril pevski zbor k vstrajnosti. Povedal je pa tudi, kako se je proti njemu p. Hartmann izrazil o izvajanju oratorija v Ljubljani. P. Hartmann je jako hvalil naš zbor in rekel, da je bilo oratorijsko izvajanje v Ljubljani tako lepo, da se z njim niti primerjati ne more ono na Dunaju, (!) v Rimu (!) in v Monakovem!! Končal je g. Hubad svoj govor, ki so ga ves čas spremljali oduševljeni klici pevcev, s tem, da je pozval pevce, naj ostanejo zvesti principom, kateri se negujejo v »Glasbeni Matici«, in napil pevskega zbora in g. prof. Stritofu kot delavnemu administrativnemu vodji pevskega zbora. G. solist Stejskal, ki je pel basovo ulogo, je končno v lepem češkem govoru slikal pomen glasbe za kulturni napredek, češ, da narod, ki goji to umetnost, ne pogine. In Slovenci jo goje zelo hvalevredno. Napil je »Glasbeni Matici«, artističnemu vodji g. Hubadu in administrativnemu vodji pevskega zbora g. profes. Stritofu. Da je kreпки moški zbor med posameznimi govori zapel mnogo zborov in zdravice, je samo po sebi umljivo. Z nadejo, da se s temi solisti, ki so tako izvrstno izvajali svoje uloge pri oratoriju, nismo videli zadnjič na naših koncertnih tleh, so se udeležniki sestanka razšli. Bil je lep večer.

Vojaški veter. kor v Ljubljani. Obč. ni zbor vojaš. veter. kora bode v nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: 1. Poročilo poveljništva. 2. Poročilo o računskem sklepu za leto 1902. 3. Razni nasveti in slučajnosti. 4. Volitev upravne komisije (odbora), treh računskih preglednikov in sedem kornih šarž.

Tatvine. Gostilničarju Avg. Zajcu na Rimski cesti je neznan tat ukradel iz predsobe čevlje, pasji bič, predpasnik in likalo, natakariči Tereziji Bonča pa dežnik. — Potniku Oskarju Travniku je danes zjutraj ukradel nekdo iz torbice na bicikelnu, katerega je imel v veži na Sv. Petra cesti št. 7, pumpo.

Model Valvazorjevega spomenika, delo kiparja Gangla, je razstavljen pred tirolskim gradom.

Nesreča. Alojzij Dolencec, delavec pri Ivanu Travnu v Dalmatinovih ulicah št. 9 je šel včeraj ob pol 7. uri zvečer iz šupe po stopnicah na hlev. Ker pa je bil precej vinjen, je na stopnicah omahnil in padel po njih nazaj v šupo. Pri padcu se je tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom orepeljati v bolnišnico.

Ogenj. V Gospodskih ulicah št. 3 je nastal danes po noči na dvorišču, kjer shranjujejo stranke smeti in pepel, ogenj. Neka stranka vrgla je bila na smeti živ pepel, vsled česar so se smeti vnele in začele goriti. Užgal se je tudi zaboj, v katerem so bile smeti. Ogenj je zapazil neki gospod, ki je prišel po noči domov. Ogenj je pogasil hišni oskrbnik.

Pri igri. Včeraj popoldne sprla sta se pri igri na dvorišču v Gospodskih ulicah št. 22 dečka Franc Petrovič in Vilko Dopferja suniti, na kar je ta pobral kamen in ga vrgel Petroviču v glavo, da mu je prebil kožo.

Mestna posredovalnica za delo in službe, Mestni trg št. 27. Od 17. do 23. aprila je dela iskalo 14 moških in 42 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 19 moškim in 47 ženskim delavcem, v 35 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. januarja do 23. aprila je došlo 839 prošenj za delo in 809 deloponudb. V 512 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe tako, moški: 1 prvi natakari, 1 mesar, 1 mizar, 1 sluga, 2 kočijaža, 1 voznik sodavode, 9 konjskih hlapcev, 1 mlad delavec, v ajenci za natakarije in pekarijo, ženske: 1 prodajalka začetnica, 1 šivilja, 5 natakarij, 1 hotelska kuharica, 17 deklic za vsako delo, 5 kuharic, 9 deklic k otrokom, 6 gostilniških deklic, 7 dekcl za kmetso delo. Službe iščejo, moški: 3 komiji, 3 pisarji, 1 grašičinski sluga, 2 najemnika gostiln, 5 trgovskih slug, 2 hišnika, ženske: 3 izurjene prodajalke, 1 šivilja, 1 hotelska sobarica, 2 kuharici k orožnikom. Oddati je stanovanja z 2 in 3 sobami in več mesečnih sob. V najem se iščejo stanovanja z 2-5 sobami.

Društvena godba priredi jutri, 25. aprila t. l. ob osmih zvečer v hotelu »Prijužnem kolodvoru« koncert z bogatim vspevom. Vstopnina za člana prosta, nečlani plačajo 30 vin.

Zopet nezgoda na električni železnici. Včeraj ob 1/1. uri trčila sta skupaj na Dunajski cesti pred hotelom »Pri alonu« električni voz in sijakarski voz izvoščeka Frana Preka. Na Prekovem vozu se je ubila svetilka in poškodovala vozna oprava. Nezgoda se je

pripetila valed tega, ker je hlapec Frano Kavdič s hotelskim omnibusom prav naglo privozil iz veže in se Prek omnibusu in električnemu vozu ni mogel pravočasno izogniti.

Izgubljeno Na peti od mitnice na Radeckega cesti do Sv. Petra ceste je bila izgubljena večeraj dopolodne črna bluz.

V Ameriko. Danes po noči je odpotovalo s južnega kolodvora petintrideset oseb v Ameriko.

Izgubil je danes nekdo znesek 80 kron na potu od Marjaništa do Jozefinuma. Pošteni najd telj naj odda denar na policiji ali pa v našem uredništvu.

Splašena vola. Alojzij Mavec, 8 let star posestnikov sin v Planinci, občina Tomišelj, se je večeraj peljal z očetom na vozu, v kateri sta bila vprežena vola. Mej vožnjo sta se vola splašila in ušla in 8 letni deček je padel z voza in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

V bolnico so pripeljali 6 let starega kajzarjevega sina Ivana Dolenca iz Glinka, občina Smarje. Dne 22. t. m. ga je udaril konj s kopitom v levo oko, da mu je izteklo.

Vjet tat. Predvečerajšnjim po noči priplazil se je tat v Zinauerjevo stanovanje v Sp. Šiški in odprl s ključem, katerega je našel na oknu v kuhinji, Zinauerjevo pisarno. V pisarni je iskal denarja, pa ga ni mogel dobiti, na kar je odnesel revolver in tri steklenice likerja. Orožnikom se je večeraj posrečilo tatu izslediti. Isti je bivši Zinauerjev hlapec Ivan Zvokelj, sedaj v službi pri B. U. mauerju v Kolodvorskih ulicah št. 24. Ko so ga večeraj orožniki v Kolodvorskih ulicah prijeli, našli so pri njem revolver in steklenice z likerjem ter tudi dva ponarejena komada po 20 vinarjev, več nemških »pfenigov«, dve uri in novo obleko. »Pfenigi«, ki so se dobili pri Zvokelju, izvirajo najbrže od tatvine pri Zormanu v Spodnji Šiški. — Zvokeljna so orožniki takoj odvedli v zapor k deželnemu sodišču.

Požarna bramba. Poroča se nam, da se bode občini zbor tukajšnje požarne brambe vršil prihodnji mesec. Kakor se čuje, niso člani več zadovoljni z načelstvom in se pripravljajo na velik prevrat proti terorizmu.

Književnost in umetnost.

* **Drugo proizvajanje Hartmanovega oratorija »Sv. Frančišek«** je prekosilo prvo tako po številu poslušalcev (mesto sedežev je bilo več stoješč kot večeraj) kakor tudi po točnosti proizvajanja pozornih pevskih in godbenih točk, kar je pokazalo viharo ploskanje po vsakem završenem delu. Navdušenje za dirigenta P. Hartmana pa je priklopelo do vrhunca, ko mu je po završenem prvem delu oratorija g. prof. Stritof v ime obeh zborov »Glasbene Matice« poklonil velik lovorov venec s slovenskimi trakovi, ki je mej ostalima deloma dičil njegov oder. Kakor prvi večer, so tudi sinoči oči vseh poslušalcev bile obrnjene le na dirigenta ter z največjo pozornostjo sledile vsem njegovim kretnjam.

Mej navzočimi smo opazili sinoči še mnogo več tujcev, kot prvi večer. Posebno častno so bili sinoči zastopani bratje Hrvatje, mej katerimi smo videli tudi vlč. g. kanonika dr. Suka iz Zagreba. Red in mir se mej celim proizvajanjem ni kalil niti najmanj in zdelo se nam je, da se vsakdo zaveda, kaj in kje se proizvaja.

Nocojšnja druga ponovitev oratorija v nunski cerkvi bo brezdvomno ravno tako dobro obiskana, ker so bile že zjutraj razprodane vse cenejše vstopnice.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Od roparjev napadena. Iz okolice palermske se je peljala v Palermo soproga občinskega svetnika Saita, da vloži v neko banko v mestu 25.000 lir. Na poti so jo napadli roparji ter ji oropali denar. — Spomladi zmrznili. V okolici Vratislave našli so zopet osem zmrznjenih oseb, ki so zmrznile v zadnjem snežnem viharju. Stevilo ondi vsled zadnjega viharja ponesrečenih oseb je 21. — Strela v telefon je udarila mej viharjem v Hamburgu na poštnem uradu ter je zadela telefonistnjo, ki je stala pri telefonu. — Napadalec na nadškofa Kohna, oisatelj »Pozorovih« člankov, duhovnik Hoffer, je sedaj prestopil k starokatoličanstvu. Ta vest se pa sedaj odlično demantira. — Proti postnemu defraudantu Hrochu se bo vršila porotna obravnava od 12. do 13. maja na Dunaju. — Strašen vihar uničil mesto. Poročila

iz Queeslanda naznanjajo, da je strašen vihar deloma razrušil cvetoče mesto Towaville. Mnogo ljudi je mrtvih. Cerkev, šole, katoliško poslopje in mnogo gostiln je v razvalinah. Stranski zidovi bolnice so se podrli in zagrebli bolnike pod razvalinami. — Zrtev zadnjega viharja je v Šleziji 122. — Suspendiran je od svoje službe na berlinski univerzi profesor dr. Martin Mendelsohn. — Bivša srbska kraljica Natalija je večeraj v Parizu nastopila kot prodajalka o priliki nekoga katoliškega dobrodelnega bazarja. — Protiporabi fosforja. Nemški državni zbor je sprejel načrt zakona, po katerem se prepoveduje izgotavljanje utigalice, ki bi imele kaj fosforja. — Veliki izgredi proti židom. Dne 19 in 20. t. m. so se v Kiševu na Ruskem vršili delavski izgredi proti židom, pri katerih je bilo 25 oseb ubitih, kakih 75 težko in okolo 200 oseb lahko ranjenih. Minister za notranje stvari je proglašil nad mestom in okrogjem Kišenev ojačeno obrambo. — Pretep med Turki in židi. Iz Tiemcena se poroča: V tukajšnjem židovskem delu mesta je prišlo do pretepa med Turki in židi. 45 židov je bilo ranjenih. Vojni minister je odredil preiskavo in ukazal, da vojaki ne smejo zapustiti vojašnice do nadaljnjih odredbe. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. aprila. Pred kasacijskim dvorom se je vršila danes prizivna obravnava v zadevi tožbe deželno-sodnega nadsvetnika dr. Ferjančiča proti dr. Lampetu in Iv. Rakovcu. V justični palači so bile izredne naredbe, ker je predsednik sodišča dobil obvestilo, da pride nekaj slovenskih dijakov demonstrirati. Te naredbe pa so se izkazale popolnoma za nepotrebne, ker ni bilo nobenega dijaka. Sodišče je pritožbo dr. Lampeta in Iv. Rakovca zavrnilo. Glede odmere kazni se kasacijsko sodišče posvetuje v tajni seji. Zastopnik tožiteljev dr. Tavčar je podal zanimivo izjavo, da njegovo stranko v parlamentu nihče ne upošteva. Obravnava je trajala dve in pol ure, sodniki so se posvetovali eno uro.

Budimpešta, 24. aprila. Ogrski kor. urad izjavlja, da so poročila o razporu, ki bi navstal v liberalni stranki povodom ex lex-stanja, neresnična.

Karlovi vari, 24. aprila. Cesar Franc Jožef pride koncem maja zdraviti se v tukajšnje toplice.

Solun, 24. aprila. Arnavti bodo imeli v prihodnjih dneh velik shod, na katerem bodo izjavili, da sultanu takoj odpovedo pokorščino, ako se precej ne preneha z uvedbo reform. Dogodki v Stari Srbiji stoje v ospredju in ni izključeno, da bodeta Avstrija in Rusija sami poskušali napraviti red, a da ne bodeta dovolili manjšim balkanskim državam pri tem sodelovati.

Sofija, 24. aprila. Število častnikov mej bolgarskimi četami se je pomnožilo.

Sebastopolj, 24. aprila. Večeraj so slovesno pripeljali sem truplo konzala Šeerbine.

Rim, 24. aprila. Laški vojni minister je odredil, da sedaj še druga vojna ladija odpluje proti Carigradu v obrambo ondotnega poslaništva in v varstvo ondotnih laških podanikov, ako v Carigradu prično Turki z nemiri.

Darovi

Poslani našemu uredništvu:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Jožef Pavlin, podobar v Radoljci, nabral ob priliki zgotovitve tabernakelja na Brezjah v veseli družbi obč. frančiškanov, g. Vurnika in njegovih pomočnikov, 10 K 16 v. — Gosp. Karol Presker, kaplan v Piš. cih. kot dar gospodov Gerec-Pohlet Presker 10 K.

Dalje smo prejeli: Gosp. Mihael Koželj, župnik v Podbrezjah, 20 K. — Gosp. Frančišek Pavlin, nadinženir 20 K. — G. Alojzij

Pavlin, posestnik in trgovec v Podbrezjah 2 K. [Ti darovi so bili zloženi z namenom, da se prebudi iz mnogoletnega spanja podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Naklo in okolico, ki je svoj čas prav vro delovala. Rodoljubi v Naklem in okolici, ne pustite zopet zapasti podružnice, ki se je začela gibati! Dokler se ne izvoli novi odbor, naj se pošiljajo darovi g. župniku Mihaelu Koželju v Podbrezjah.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
23	9. zveč.	721.6	9.0	sl. jzah.	del obl.	
24	7. zjutr.	723.0	8.7	sl. jzah.	del obl.	29.2
	2. popol.	724.1	14.1	sr. zah.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 9.1° normale, 11.0°.

Zitne cene

dné 24. aprila 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.81	do 7.81
» » maj	7.69	» 7.61
» » oktober	7.45	» 7.46
Rž za april	6.86	» 6.87
Rž za oktober	6.46	» 6.47
Oves za april	6.06	» 6.08
Oves za oktober	5.53	» 5.54
Koruza za maj	6.04	» 6.05
Koruza za julij	6.10	» 6.11

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.90	do 8.55
Rž južne železnice	7.05	» 7.25
Ječmen	6.40	» 7.40
» ob Tisi	6.40	» 7.75
Koruza ogrska	6.40	» 6.65
Činkvart stari	7.10	» 7.50
» novi	»	»
Oves srednji	6.35	» 6.55
Fizol	6.75	» 13.75

Dunajska borza

dné 24. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100.75
Skupni državni dolg v srebru	100.55
Avstrijska zlata renta 4%	121.60
Avstrijska kroeska renta 4%	101.10
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	94.10
Ogrska zlata renta 4%	121.40
Ogrska kronska renta 4%	53.55
Ogrska inv. renta 3 1/2%	92.40
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.11
Kreditne delnice	672.25
London vista	239.75
Nemški drž. bankovci za 100 m nem. drž v 20 mark	116.52 1/2
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	95.50
C. kr. cekini	11.30

555 1-1

Podpisana potrtega srca baznaniva, da je danes, dné 24. aprila, zjutraj nagle smrti v 68 letu svoje starosti umrl velečastiti gospod

Anton Payer

župnik na Koprivniku na Gorenjskem.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 27. aprila, ob 9. uri dopoludne. Priporočava ga vsem znancem in prijateljem v blag spomin in pobožno molitev.

Bohinjska Bistrica, 24. aprila 1903.

Berljo Janez, župnik v Srednji vasi — Piber Janez, župnik v Bohinjski Bistrici.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev lesovja, lesovja, preprečuje gnilobo, opihlost itd. Za trgovce pohišiva, mizarje in zasebnike bo v zalogi tvrdka **BRATAEBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 524 15 11-9

Vnanja naročila proti povzetju.

Služkinja k otrokom v starosti 40—50 let, sprejme se pod dobrimi pogoji v trgu službovanje. Zabeleženo se prijazno in poizkušljivo ravnanje z otroci kakor spoštovanje dobre gospodinjice. Poprašnja v trgovini **Val. Goloba** Mesni trg 19. 511 3-2

Umetnijski zavod za slikanje na steklo B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve, Ceniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

I. okrajna hranilnica in posojilnica registrov. sadruga s omejeno zavezo, sklicuje

XIV. redni občni zbor

na nedeljo, dné 3. maja v društvenih prostorih, Glavni trg 23.

Dnevni red:

1. Poročilo letnega računa in bilance.
2. Potrjenje letnega računa in bilance.
3. Razdelitev čistega dohodka.
4. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Privoljenje remuneracije načelstvu.

Kamnik, 24. aprila 1903.

548 1-1

Načelstvo.

Izborno črno. Gallusovo in Anthracen ter tudi šolsko

Črnilo

v velikih in malih steklenicah, kakor tudi izborno

ogrsko

voščilo za čevlje

zelo mehko in daje naglo lep lesk.

Priporočja po tovarniških cenah na debelo in na drobno

KAROL CÍSAŘ

tovarna kemičnih izdelkov v Gorici.

Tovarniška zaloga Ljubljana, Kolodvorske ulice

536 1-1

št. 26.

Ugodna priložnost lepega zaslužka

je na ponudbo pridnemu, podjetnemu, varčnemu in postrežljivemu

mesarju,

kateri ima že nekaj denarja za začetek mesarske obrti na razpolago.

539 5-3

Kje. pové upravno štvo „Slovenca“.

15 Marijnih pesmij za majnik

za solo, mešan zbor in orglje

zložil

Ign. Hladnik

Op. 45.

Cena partituri in 4 glasom 3 K, osamezni glas 30 h, poština 10 h.

Dobiva se v Katol. bukvarni, pri Schwentnerju v Ljubljani in pri skladatelju v Novem mestu. 534 3-2

Menjarična delniška družba „MERCUR“ I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 188